

student

TÝDENÍK MLADEJ INTELIGENCE

Ročník IV. 24. dubna 1968

Cena 1 Kčs

Rudý Rudí v Praze

MILAN HAUNER

Vite už o tom? Tisk cudně mléč a novináři ve své hōnbě za politickými senzacemi se mu z nevyšetřitelných důvodů vyhýbají. Co naplat, že se trpí svoboda, když nikdo soudružský neporadí, jak ocechovat toho rozhněvaného mladíka? Je to maoista, trockista, marxista, či liebknechtista, anebo obyčejný beatnik, který provokativně vystupuje v diskusi s intelektuálními esy Spolkové republiky v uniformě dnešní protestující mládeže: v texaskách, ve svetrů, se zarostlou havraní kštici? I Praze bylo dopravě tato specifická západoněmecká senzace: vidět a slyšet Rudího. Rudí Dutschke přijel jen na několik málo dnů v souvislosti s III. všeckefanským mírovým shromážděním a byl pozván ve středu 3. IV. na tradiční dialog „k Machovcům“. Děkujeme za tu píklaďnou kuráž bratrům atelistům a soudruhům křesťanům, že supluji již po léta za ty, kteří to mají již vyřešené. Sešlo se posluchačstvo vpravdě kosmopolitně: členové zminěného kongresu, spousta západoněmeckých studentů, které zvědavost přivedlo o prázdninách do Prahy, a mezi nimi sem tam nějací našinci. Než předáme slovo našemu misionáři studentské revolty, několik slov o něm samotném (viz i „Student“ č. 13): Sedmačvacetiletý student politologie na Svobodné univerzitě v zápl. Berlíně pochází z Luckenwalde v Braniborsku. Po maturování se pokoušel o přijetí na studium sportovní žurnalistiky na Lipské univerzitě, kam však nebyl přijat, neboť odmítal pod vlivem křesťanského socialismu splnit předběžnou vlasteneckou povinnost abiturienta v NDR: sloužit v armádě. Rozhodl se proto studovat v zápl. Berlíně, kde však na něm žádali složit ještě jednu zkoušku zralosti. 13. srpen 1961 ho přinutil zůstat na druhé straně zdi definitivně. Dutschke pracuje na disertační práci o listě maďarské marxistické organizace Der Kommunismus, s podtitulem Krystalizační jádro západoevropské opozice uvnitř Kominterny. Dodejme ještě, že Rudí je ženat s americkou studentkou, a že mají několikoměsíční děcko. Vědomě odmítá stát se profesionálním politikem. Aby se zavil skandální publicity, která se kolem něho a o něj rozputala, rozhodl se, že bude v nejbližší době pracovat jen „internacionálně“. K jeho popularitě přispěl nesporně i asketismus bývalého atletického vicebcíjce, nekouří, nepije (jen sem tam malé černé), nehodluje beatové muzice, stále chodi s knízkou pod paží a úsilovně přemýš-

lí, jak rozpoutat revoluci uprostřed sytých a řádných spolkových občanů. Sami jsme se mohli přesvědčit, že pověst o Rudim, jako o fascinujícím rečníkovi, nebyla vyšlápenou. Po této stránce je Dutschke svérázným mluvčím západoberlínských studentů, snoubí se v něm německý romantismus s revoluční radikálností. V našich podmírkách by sklizejten unavený údiv, neboť by jeho racionalní argumentace těžko nalezla pozorné posluchače, jejichž entuziasmus již dávno vyprchal. Všimat si pouze jeho senzačního zjevu by jen potvrdilo, že nechápeme, anebo nechceme chápát to, co říká – a k tomu dospěl i západoněmecký tisk. Skutečně, Dutschke si přiměl libuje v racionalním výkladu, jeho utopická vize společenské proměny a budoucího ráje není vystavěna z dunivých frází, nýbrž budována kus po kuse z prenizních, intelektuálních formulí. Přísná akademičnost projevu se tu dostává do nápadného kontrastu s jeho atraktivním zevnějškem. Dutschke disponuje velice promyšleným a rafinovaným slovnikem politicko-ekonomického obsahu. Bez přestání chrlí na své posluchače kanonádu pojmu jako produkce, reprodukce, manipulace, represe, transformace, obstrukce, cirkulace, integrace, kontrarevoluce... které soustavně a pečlivě dle propagoval. Plejáda jeho ideologických učitelů je široká: Rousseau, hodně Marxe, Lenina, patos mučedníků Liebknechta a Luxemburgové, revoluční taktyka Mao Ce-tunga, Ho Či Minu, „Che“ Guevarry a intelektualismus Marcusův. Ačkoliv je Rudí mluvčím SDS (Socialistický studentský svaz, hlásí se k marxismu; má v celé NSR sotva 2000 členů, v zápl. Berlíně pak 260), na jeho projevy reaguje daleko početnější posluchačstvo. Je však zřejmě, že Dutschke zůstává omezen jen na akademickou půdu. Jeho přátelé potvrzují, že Rudí není na tribuně k udržení a stává se nevyzpytatelné tou měrou, jak se nechává unášet utopickou vědomost celosvětové revoluce a budoucí společnosti revných. Často si protířečí, ale není možno mu upřít fanatický zápal pro věc. Ostatně přesvědčte se sami: Doc. Machovec vyzývá soudruha Dutschkeho, aby se ujal slova. Ten se rychle staví za pult, rozkládá svůj papírový salát poznámek a vzápětí se rozjíždí, aby se již po celých 30 minut nezastavil. Postupně, jak do něho vstupuje charisma revolučního proroka, zapaluje se mu zrak i srdce. Jako fečník je Rudí bezesporu bravurní, jeho projekty měly jasný logický plán, ale tisícky tu působila právě ta raciona-

kariéristy, kteří pomocí autoritativního byrokratického aparátu usupovali řízení nad celou společností. Jednu třetinu svého projevu si Dutschke rezervořoval na analýzu situace u nás a soustředil se především na tři problémy:

(1) Nebezpečí palácové revoluce řízené shora, neboť „moderní specialisti“ uvnitř ÚV mohou jednat stále bez tvorivé a uvědomělé iniciativy zdola. Nemá být již připuštěno, aby se umíloval jakýkoliv kritický hlas kacířským varováním „kontrarevolucionář“. A my odmítáme přenechat rozhodování o tom, kdo má být klasifikován jako „kontrarevolucionář“ takovému Ulbrichtovi, Novotnému, Gomulkovi, či jak se jmenují, zdůraznil Dutschke.

(2) Zabránit kontrarevoluci. Dutschke, ačkoliv se odvolává na R. Luxemburgovou, zdůrazňuje, že svoboda pro všechny jistě neznamená svobodu pro reakční síly, pro fašismus. Označuje znovunastolení režimu buržoazních stran za krok zpět, zejména jestliže u nás existuje již zespolečnění výroby. Aby však mohlo dojít i k opravdovému zespolečnění správy, musí dojít k institucionalizaci vnitrostátní demokracie a zřízení frakcí uvnitř KSC. Jinak dojde nevyhnutelně k stalinově deformací 20. let, kdy Stalin povýšil Leninovo nouzové opatření na zelený princip i pro celou Kominternu.

(3) Konečně nepronikavější komentář věnoval Dutschke tzv. revoluční zahraniční politice, která by měla skoncovat důsledně „s mlčky prováděnou podporou“ imperialismu (Stillschweigende Komplizenschaft) při potlačování národně osvobozenecého boje, neboť finanční půjčky, či vojenské dodávky některým vojenským a polofeudálním monarchiím a oligarchiím třetího světa ze socialistického tábora, si vynucovaly potlačování demokratické diskuze doma.

Následující odpoledne se rozprádila se sympatickým prorokem studentské revoluce improvizovanou diskuse. Zpočátku nesla ráz trapného doškolování ze základních pojmu politické ekonomie.

(Pokračování na 4. str.)

Umění před inkvizicí

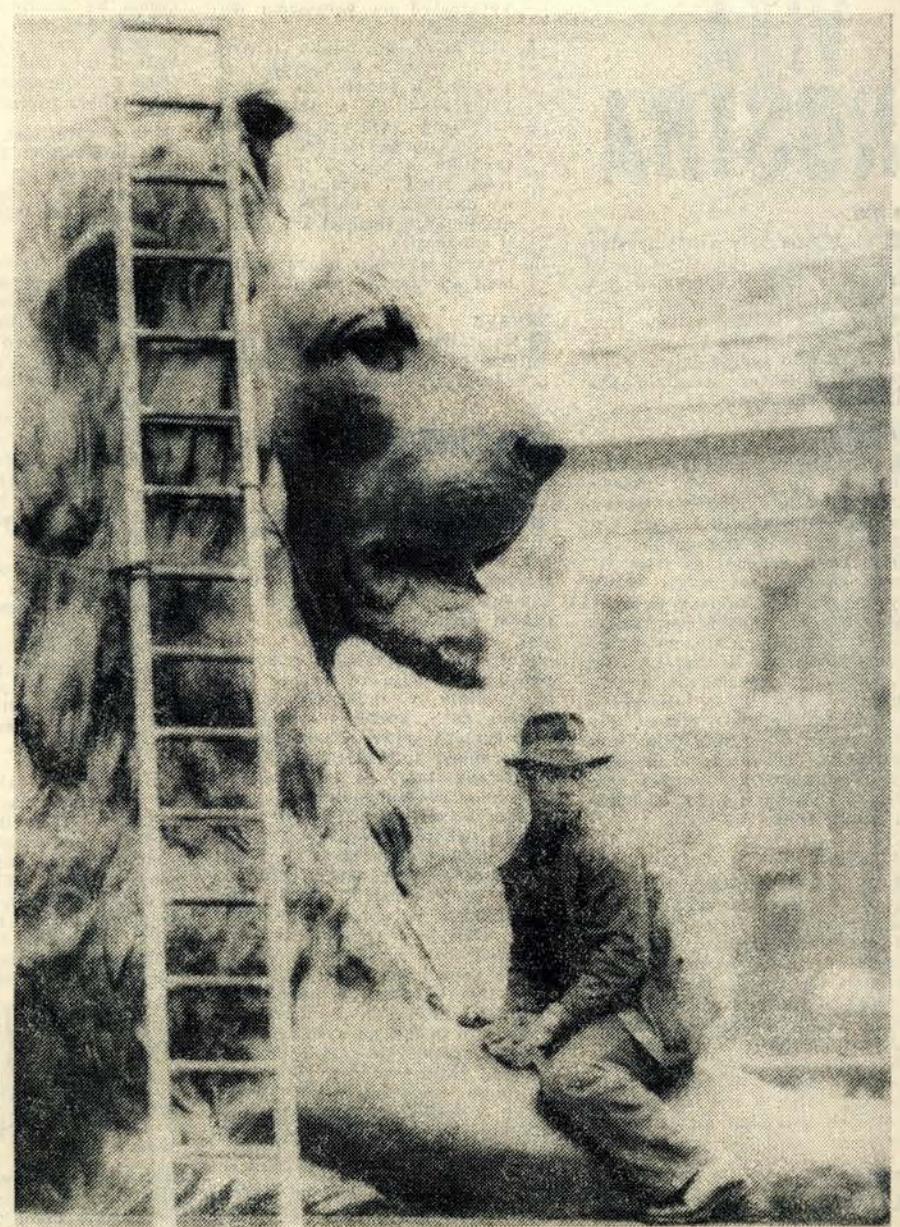
str. 4-5

Prověry na vysokých
školách

str. 6-7

Studenty upozorňujeme na
stranu 8

17

SNÍMEK ANTONÍNA BAHNSKÉHO

GRASS • 3. KOHOVÁ

Dopis Pavla Kohouta Günteru Grassovi

Milý Güntere Grassi,
děkuji za Vás minulý dopis. Tím, že jste veřejně připustil svůj omyl ve věci „Manifestu“, prokázal jste vlastnost, jaká se zřídka vyskytuje. Velmi si Vás za to vážím, a nejen já. Předesíláno to, protože chcete něco pokračovat v polemice. Mám totiž pocit, že se v druhé části svého listu opět mylité. Tentokrát ovšem nejdě o věci tak průkazně, jako pravost či nepravost jedné listiny, a proto si nemohu dělat naději, že Vás přesvědčím. Ostatně nejdě o prestiž. Budu rád, když některé myšlenky člověka „z druhé strany“ třeba jen málo rozštípí dříve Vašeho pohledu. A budu Vám ostatně vše čen za revanš.

To, co nazývám Vaším omylem, je, jak se mi zdá, součást velké fikce, které podléhá všechně celá Vaše společnost. Zajata v bludném kruhu vlastních krizí, které vyplývají z její podstaty, hledá znovu a znovu listost v turzenu, že také konkurence, to jest socialismus, stagnuje sám v sobě, aniž vyřeší existenční problém lidstva. V této „písni útěchy“ se opakuji sloky staré paděsářství, sloky zbrusu nového data. Dovolím si připomenout nejdříve všechny. Budu rád, když se některé myšlenky člověka „z druhé strany“ třeba jen málo rozštípí dříve Vašeho pohledu. A budu Vám ostatně vše čen za revanš.

Vaše stará, solidní společnost jako by zapomněla, že se narodila z krvavé lázně Francouzské revoluce. Můžeme mít k násili jakýkoli vztah — my dva patrně stejný — ale musíme vztah na vědomí, že společenský vývoj má stejně neúprosné zákony jako fyzika. Násili revoluce je přímo úměrné násili reakce. Československo v roce 1948, dva a půl roku po odchodu sovětských vojsk, provedlo přechod k socialismu bez jediného výstřelu nikoli dík mimorádné uslechtilosti revolucionářů, ale pro momentální slabost české buržoazie: komunistická strana využila příznivého momentu. Rýnová revoluce se musela prosadit proti stáleté moci, která ztratila schopnost vládnout, nikoli však schopnost zabít.

2. sloka: Stalinismus znetvořil socialistickou revoluci v diktatuře Hitlerovského typu.

První 28 let dějin sovětské revoluce lze rozdělit pouze na dvě epochy: stav obléžení a válečný stav. Známé heslo „zahnat do moře“ bylo po roce 1917 často hlavním obsahem zahraniční politiky mnoha evropských států. Utopencem měla být tenkrát ruská revoluce, a to je okolnost, která sotva slouží rozvoji revoluční demokracie. Naopak, jako pruské a rakouské vojsko donutilo Paříž, aby hledala svého Robespierra, tak buržoazní a fašistická Evropa donutila sovětské Rusko, aby našlo svého Stalina. Stalin jako by dnes existoval ve dvou podobách: boha a dábla. Myslím, že dokumenty, které k nám i v moderném světě připlovaly spíš jako náhodná poslání v lahvích (a nejen z Východu — viz smrt Kennedyho), ukázaly jednu přesnější obrys tváře tohoto tragického muže, který revoluci současně smrtelně zranil i zachránil před smrtí. Stalin

(Pokračování na str. 39)

RUDI DUTSCHKE

FOTO STUDENT

Upozorňujeme všechny pří-
mice fotografie z řad stu-
dentů, že fotografická soutěž
FOTO STUDENT na téma
„DÍVKA“ má uzávěrku 30. 4.
1968. Každá fotografie formá-
tu 18x24 musí být označena
směrem, adresou, případně
názvem snímku.

Redakce

VITA NOSTRA

ERNO

■ 30. října byly zahájeny sláv-
nostní promoce na veterinářské
fakultě v Brně. Na prvních pro-
mocích probíhajících v nové aule
veterinářské fakulty získalo titul
doktor veterinářství 110 posluchačů,
z toho 10 zahraničních. S čer-
veným diplomem zakončilo stu-
diu 10 absolventů.

LIBEREC

■ O co šlo na polských vysokých
školách? To byl název besedy,
která 9. dubna proběhla ve vys-
okoškolském KLUBU-S a při kte-
ré redaktor Československého roz-
hlasu Pavel Pokorný se svým kole-
gou Duškem zodpovídali desítky dotazů. Nezůstalo se pochopi-
telně jenom u polské vysokoškol-
ské problematiky, ale na počad
přišly i otázky o současném dění v
Polsku, o vztazích mezi pol-
ským dělnictvem a inteligencí,
o úloze komunistické strany, dis-
kutovalo se o polském tisku, spis-
ovatelích, umělích, o mnoha
polští věřejnosti na vnitřní udá-
losti. Beseda splnila očekáva-
ní návštěvníků.

PARDUBICE

■ Od dubna letošního roku za-
čal na VŠCHT opět vycházet stu-
dentský časopis „Spiritus“. Stalo
se tak po téměř tříleté přestávce,
kterou se bez úspěchu snažil
zkrátit školní časopis „Spin“
s redakční radou, jmenovanou ve-
dením školy. Po odchodu student-
ských redaktorů přestal vycházet.
„Spiritus“ chce pokračovat
v tradici kdysi vydávaného časopisu
„Chemik“ a rád by navázal
kontakt s ostatními studentskými
časopisy.

PRAHA

■ Volby Miss Academia 1968
v Olomouci se mohou zúčastnit 1
zahraniční studentky, studující
na čs. vysokých školách. Univer-
sita 17. listopadu v Praze věnuje
cenu pro jednu z vítězných dívek.
■ 25. 4. v 17 hodin se koná
v kostele sv. Mikuláše na Malé
Straně absolventský varhanní kon-
cert konservatoře. Komorní or-
kestr řídi Petr Jonáš.

■ Aktiv 1500 zúčastněných praž-
ských výtvarných umělců, konaný
27. 3. ve Sjezdovém paláci,
schválil akční program MO Svazu
čs. výtvarných umělců Praha a
doplňuje jej o závěry diskuse, se
kterou byl spontánní souhlas.

Požaduje:

1. Ještě do sjezdu zrušit nedů-
stojnou kategorizaci výtvarní-
ků uvnitř Svazu;
2. zrušení dosavadního Svazové-
ho systému a jeho nahrazení
jedník odborovým Svazem a
dále systémem tvůrčích orga-
nizačí spolkové povahy se se-
mostatním hospodařením;
3. důsledné dodržování principu
odborného rozhodování a za-
stupitelství výtvarných uměl-
ců na všech stupních státní
kulturní politiky;
4. zajistit občanskou a umělec-
kou rehabilitaci tém výtvarní-
kům, kterým bylo nekriticky
včetně zpřístupnění tzv. Kád-
rové evidence výtvarných
umělců vedené na ministerstvu
vnitra;
5. rehabilitovat postavení výtva-

ného umělce ve společnosti,
zajistit mu stejná práva ob-
čanská, sociální, právní a hos-
podářská jako ostatním ob-
čanům;

6. plně přiznat práva, která vy-
plývají z umělecké profesie a
jsou nezbytnou součástí tvůr-
če praxe, zejména níčím ne-
omezené svobodné cestování;
7. zajistit svobodu individuální-
ho vystavování v ČSSR i v za-
hraničí a zřízení samostatného
a na státu nezávislého ex-
portu výtvarného umění do
zahraničí s podílem samých
výtvarníků na valutovém pří-
nosu;
8. uzákonění povinného odvodu
všech státních a veřejných orga-
nizací a podniků z užívání
výtvarných děl a návrh;
9. urychlěné vyřešení postavení
uměleckoprůmyslových výt-
varníků k výrobě a ve vý-
robě, jakož i zásadní náprav-
ná opatření v oblasti Ústřední
umělecké řemesel a v oblas-
ti polygrafie;
10. zrušení jakékoliv cenzury v ob-
lasti výtvarného umění.

TRNAVA

■ Majstrami pedag. fakulty v ce-
zponěm behu na rok 1968 se sta-
li Sišovský a Kribová.

ODČINĚNÍ KŘIVD V OBLASTI VYSOKÝCH ŠKOL

■ 1. 2. 1968 byla v rozhlasu, televizi a v denním tisku uve-
řejněna zpráva o ustavení reha-
bilitační komise ministerstva škol-
ství, která má v souladu s celo-
státní úpravou zajistit opatření
potřebná k nápravě křivd, kte-
ře postihly v minulých letech
učitele, žáky, studenty a pracovníky
školské správy. Současně byla
veřejnost informována o tom,
že občané, kteří se cítí postiženi,
mohou svá zdůvodněná podání
a návrhy zaslat příslušným ná-
rodním výborům, vysokým školám
nebo ministerstvu školství. Mají
tedy možnost požádat o nápravu
křivd jednak studenti, kteří byli
v minulosti ze studia vyloučeni,
dále učitelé a pracovníci VS,
s nimiž byl rozvázan pracovní
poměr nebo proti nim byla uči-
něna jiná opatření, a popř. i ti
žadatelé, kteří se v minulosti
ucházel o přijetí na vysokou ško-
lu, ale nebyli ke studiu přijati.

Pokud jde o studenty, kteří byli
ze studia vyloučeni a kteří nyní
žádají o poskytnutí „možnosti do-
studování“, upozorňuje MŠ, že
v těchto případech lze postupova-
vat podle ustanovení § 21 vyhl. MŠK č. 25/1968 Sb., kterou se vý-
dávají studijní předpisy pro vysoké
školy; toto ustanovení umožňuje
nové přijetí na vysokou ško-
lu. Zjistili fakulta, že žadatel
byla v minulosti způsobena křivda,
může upustit od přijímací zkoušky.
(Prováděcí pokyny pro
přijímací ke studiu na vysokých
školách pro školní rok 1968/69
ze dne 6. března 1968 č. j. 9093/68
— III. 4). Při rozhodování o za-
početí zkoušek z drživějšího stu-
dia a při zařazení do příslušného
ročníku budou vysoké školy ucha-
zečům vycházet v přiměřené mře-
vství.

Případy těch bývalých studentů,
kteří by řešení uvedené v před-
chozím odstavci považovali za ne-
postačující a kteří by žádali, aby
rozhodnutí o jejich vyloučení ze
studia bylo zrušeno, by mohly
být řešeny cestou obnovy řízení
podle § 62 a následně necestou
přezkoumání rozhodnutí mimo od-
volací řízení podle § 65 a násle-
zák. č. 71/1967 Sb. o správním
řízení, a jedle lze případě starší
zákona o případě skutečně celo-
státně zákoně úpravy.

Ministerstvo školství doporučuje,
aby v případě potřeby byly
na vysokých školách a fakultách
zřizovány rehabilitační komise ja-
ko poradní komise rektora a dě-
kana.

Praha 10. 4. 1968.

Reditel odboru
pro vysoké školy a vědu:
prof. ing. dr. LADISLAV HAŇKA,
DrSc.

5. rehabilitovat postavení výtva-

PRAŽSKÉMU PRIMÁTOROVÍ

V Praze 7. 4. 1968

Vážený pane primáture,

v poslední době procházíme
úplným krupobitím slov o demok-
racii a demokratizaci. Bohužel to
zatím v dritivě většině jsou právě
jen ta slova. Přitom k některým
činům by stačilo skutečně málo.
V níže uvedeném případě pravdě-
podobně pouze několik pohybů
Vašeho pera pod rozhodnutí adre-
sované příslušnému odboru Náro-
dního výboru hliníkového města Prahy.

Jde o záležitost, která proti ji-
ným přehmatům neubližovala ní-
komu fyzicky, ale tomu víc se dotý-
kala a dnes a často se dotýká
morálních citů velké rady Vašich
spoluobčanů.

Přitom, v konečné fázi, je to
vlastně věc pouhé výměny tabu-
lek. Jak jistě víte, je v Praze 7
náměstí Václava Kopeckého, výval-
í Strossmayerovo náměstí. Ne-
hledě na to, že Pražané jej stejně
doposud jmenovali pod jeho starým
názvem, že tak často činí i tělo-
pravidl v tramvajích, nehledě i
na jiné okolnosti, chtěl bych Vás
upozornit, že přesefování justič-
ních vražd v padesátých letech
jasně ukazuje, že jednu z hlavních
inspirátorů rozhodnutí, a to Vašich
spoluobčanů.

Přitom, v konečné fázi, je to
vlastně věc pouhé výměny tabu-
lek. Jak jistě víte, je v Praze 7
náměstí Václava Kopeckého, výval-
í Strossmayerovo náměstí. Ne-
hledě na to, že Pražané jej stejně
doposud jmenovali pod jeho starým
názvem, že tak často činí i tělo-
pravidl v tramvajích, nehledě i
na jiné okolnosti, chtěl bych Vás
upozornit, že přesefování justič-
ních vražd v padesátých letech
jasně ukazuje, že jednu z hlavních
inspirátorů rozhodnutí, a to Vašich
spoluobčanů.

Přitom, v konečné fázi, je to
vlastně věc pouhé výměny tabu-
lek. Jak jistě víte, je v Praze 7
náměstí Václava Kopeckého, výval-
í Strossmayerovo náměstí. Ne-
hledě na to, že Pražané jej stejně
doposud jmenovali pod jeho starým
názvem, že tak často činí i tělo-
pravidl v tramvajích, nehledě i
na jiné okolnosti, chtěl bych Vás
upozornit, že přesefování justič-
ních vražd v padesátých letech
jasně ukazuje, že jednu z hlavních
inspirátorů rozhodnutí, a to Vašich
spoluobčanů.

Přitom, v konečné fázi, je to
vlastně věc pouhé výměny tabu-
lek. Jak jistě víte, je v Praze 7
náměstí Václava Kopeckého, výval-
í Strossmayerovo náměstí. Ne-
hledě na to, že Pražané jej stejně
doposud jmenovali pod jeho starým
názvem, že tak často činí i tělo-
pravidl v tramvajích, nehledě i
na jiné okolnosti, chtěl bych Vás
upozornit, že přesefování justič-
ních vražd v padesátých letech
jasně ukazuje, že jednu z hlavních
inspirátorů rozhodnutí, a to Vašich
spoluobčanů.

Přitom, v konečné fázi, je to
vlastně věc pouhé výměny tabu-
lek. Jak jistě víte, je v Praze 7
náměstí Václava Kopeckého, výval-
í Strossmayerovo náměstí. Ne-
hledě na to, že Pražané jej stejně
doposud jmenovali pod jeho starým
názvem, že tak často činí i tělo-
pravidl v tramvajích, nehledě i
na jiné okolnosti, chtěl bych Vás
upozornit, že přesefování justič-
ních vražd v padesátých letech
jasně ukazuje, že jednu z hlavních
inspirátorů rozhodnutí, a to Vašich
spoluobčanů.

Přitom, v konečné fázi, je to
vlastně věc pouhé výměny tabu-
lek. Jak jistě víte, je v Praze 7
náměstí Václava Kopeckého, výval-
í Strossmayerovo náměstí. Ne-
hledě na to, že Pražané jej stejně
doposud jmenovali pod jeho starým
názvem, že tak často činí i tělo-
pravidl v tramvajích, nehledě i
na jiné okolnosti, chtěl bych Vás
upozornit, že přesefování justič-
ních vražd v padesátých letech
jasně ukazuje, že jednu z hlavních
inspirátorů rozhodnutí, a to Vašich
spoluobčanů.

Přitom, v konečné fázi, je to
vlastně věc pouhé výměny tabu-
lek. Jak jistě víte, je v Praze 7
náměstí Václava Kopeckého, výval-
í Strossmayerovo náměstí. Ne-
hledě na to, že Pražané jej stejně
doposud jmenovali pod jeho starým
názvem, že tak často činí i tělo-
pravidl v tramvajích, nehledě i
na jiné okolnosti, chtěl bych Vás
upozornit, že přesefování justič-
ních vražd v padesátých letech
jasně ukazuje, že jednu z hlavních
inspirátorů rozhodnutí, a to Vašich
spoluobčanů.

Přitom, v konečné fázi, je to
vlastně věc pouhé výměny tabu-
lek. Jak jistě víte, je v Praze 7
náměstí Václava Kopeckého, výval-
í Strossmayerovo náměstí. Ne-
hledě na to, že Pražané jej stejně
doposud jmenovali pod jeho starým
názvem, že tak často činí i tělo-
pravidl v tramvajích, nehledě i
na jiné okolnosti, chtěl bych Vás
upozornit, že přesefování justič-
ních vražd v padesátých letech
jasně ukazuje, že jednu z hlavních
inspirátorů rozhodnutí, a to Vašich
spoluobčanů.

Přitom, v konečné fázi, je to
vlastně věc pouhé výměny tabu-
lek. Jak jistě víte, je v Praze 7
náměstí Václava Kopeckého, výval-
í Strossmayerovo náměstí. Ne-
hledě na to, že Pražané jej stejně
doposud jmenovali pod jeho starým
názvem, že tak často činí i tělo-
pravidl v tramvajích, nehledě i
na jiné okolnosti, chtěl bych Vás
upozornit, že přesefování justič-
ních vražd v padesátých letech
jasně ukazuje, že jednu z hlavních
inspirátorů rozhodnutí, a to Vašich
spoluobčanů.

Přitom, v konečné fázi, je to
vlastně věc pouhé výměny tabu-
lek. Jak jistě víte, je v Praze 7
náměstí Václava Kopeckého, výval-
í Strossmayerovo náměstí. Ne-
hledě na to, že Pražané jej stejně
doposud jmenovali pod jeho starým
názvem, že tak často činí i tělo-
pravidl v tramvajích, nehledě i
na jiné okolnosti, chtěl bych Vás
upozornit, že přesefování justič-
ních vražd v padesátých letech
jasně ukazuje, že jednu z hlavních
inspirátorů rozhodnutí, a to Vašich
spoluobčanů.

Přitom, v konečné fázi, je to
vlastně věc pouhé výměny tabu-
lek. Jak jistě víte, je v Praze 7
náměstí Václava Kopeckého, výval-
í Strossmayerovo náměstí. Ne-
hledě na to, že Pražané jej stejně
doposud jmenovali pod jeho starým
názvem, že tak často činí i tělo-
pravidl v tramvajích, nehledě i
na jiné okolnosti, chtěl bych Vás
upozornit, že přesefování justič-
ních vražd v padesátých letech
jasně ukazuje, že

Rudý Rudí

v Praze

(Dokončení ze str. 1)

mie a z nejrůznějších realit zahraniční politiky. Dutschke totiž měl kritický postoj k současné racionální kapitalistické společnosti, ale zároveň překypoval iluzemi o jejím budoucím uspořádání v utopii příme demokracie. U našich studentů byla situace přibližně opačná Nicméně, exaktě formulující Rudi nedokázal přesvědčit naše deziluzionisty, že budoucí přímá demokracie s „novými lidmi“ se vyuvaruje zneužití možnosti. Tato slabina byla patrná i během jeho pražského projevu. Dutschke je zřejmě poslední vlninou andělského tvora, který se v ráji hojnosti zbaví všech nestnosti konzumní společnosti. Ve své utopecké kombinaci se snaží v duchu sloučit produktivní kapacitu

FRITZ TEUFEL

Američana s asketickou morálkou Číňanů. Nebudem ho však trápit složitou dialektiku národní a světové revoluce v rámci propastné strukturální nevyrovnanosti dnešního světa. Na rozdíl od našich studentů však Dutschke již dřívno integroval do svých úvah realitu třetího světa, která je zároveň hrozba i výzvou, na niž dosud vyspělé státy Severu, socialistické či kapitalistické soustavy, nedokázaly ještě odpovědět. Naopak mocenská diplomacie socialistických zemí vyvolala nejen schizma mezi Moskvou a Pekingem, nýbrž i prodlužování vietnamské války a guerilly v Latinské Americe.

Nedostatečná informovanost našich studentů o činnosti jejich kolegů v zahraničí je právě v dnešní době neodpustitelná. Ve velmi stručném přehledu se clespoň pokusíme ukázat na diferencovanost západoněmeckého studentského hnutí, které se v poslední době nesporně ujalo iniciativy. Vysvětlení můžeme nejspíše hledat ve specifické situaci historické, geografické i psychologické (existence NDR, status záp. Berlín, nacistická minulost, znovuvyuzbrojení, zed spojenecké okupace). To vedlo k permanentnímu duchovnímu neklidu, který se vystupňoval v posledních dvou letech v otevřený protest proti „establishmentu“. Z dřívějšího živelného, neartikulovaného protestu vykristalizoval poměrně jasný strategický plán, fakticky i ideologický fundovaný, jež rozeznává několikastupňovou escalaci: od otevřených dopisů přes protestní shromáždění až po organizovanou demonstraci. Dva třetiny západoněmeckého studentstva si nejsou pro Dutschkeho – většinou ho odmitají – ale shodují se na tom, že studenti musí odpovídat vyzývavé autoritativní byrokraci manifestacemi. Taktika prostřednictvím demonstrací a půdu universitní, anebo v ulicích, v chůzi, vstojí, či vsedě, mičky, se zpěvem, či s randálem, byla převzata z kritického hnutí amerických studentů (sit-

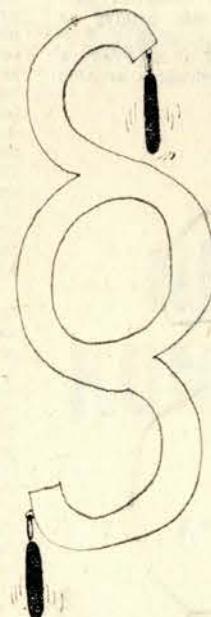
in, go-in, teach-in). Cílem je vzbuzovat autority, a to bud opět v měřítku univerzitní, lokální, celostátní, či celosvětovém. Mocípáni ovšem příliš nediskutují, spíše posílají za sebe přesvědčivější argumenty: policii (té podl za oběť i západobratislavský student Benno Ohnesorge v průběhu manifestace proti perskému šachovi 2. června 1967).

Nezřídka se však ujímají „řešení“ rádní spolkoví občané sami, a tak dochází ve vhecované atmosféře „frontového“ města k brutálnímu útokům na studenty, anebo mladíky jim podobné, což je varovným projevem jedné masové choroby západní civilizace: latentního fašismu. Důvodů k demonstracím je více než dost, i v tom je aktivizace západoněmeckého studentstva intenzivnější, propracovanější: válka ve Vietnamu, atomové zbrojení, zmocňovací zákony, vzestup neonacistů – NDP, znásilnění veřejného mínění tiskovým magnatem Axelém Springerem, zvyšování jízdního na dopravních prostředcích, solidarita s českými vlastenci, vyjádření sympatií českým a polským studentům, anebo odsouzeným sovětským literátům, atd. Už dnes je i nezasvěcenému pozorovateli zřejmé, že studenten se stává zatím v NSR daleko vzdělejší opozici silou než dělnictvo, spouštěnou po léta monotónním pragmatickým politikářením odborů. Perspektivně sleduje studentské hnutí především dva cíle:

a) Hnutí za vysokoškolskou reformu, která usiluje o důkladnou změnu tradiční a přezíle vrchnostenské struktury německých universit. Požadavek třetinového zařízení v universitní samosprávě rozšiřuje levicoví studenti na radikální požadavek přestavby vyučovacích metod a důsledného přehodnocení postavení vědecké inteligence ve společnosti, za její politickou odpovědnost. (Kritérium pro postoj profesorů je tu využívává otázka: Co si myslíte o Vietnamu?)

b) Experiment s tzv. Kritickou universitou, která byla zřízena za spolupráce pokrovských studentů a učitelů na podzim 1967 v záp. Berlín. Ve 33 seminářích a pracovních skupinách „pro studenty, dělníky a školáky“ se usiluje o to, vypěstovat kritické myšlení, odpovídat na praktické aktuální otázky současnosti z nejrůznějších společenskovoředních oborů. „KU“ má sloužit jako prototyp mimoparlamentní opozice uvnitř celé NSR. Je to první praktický pokus nejen o vyřešení vysokoškolské reformy, nýbrž i dalekosáhlá společenská projekce modelu přímé demokracie, instituce bez hierarchického uspořádání, což tato disciplinovaná země jistě ještě nezažila.

Milan Hauner

KRESLIL IVAN STEIGER

V červnu 1952 se konala tzv. „tvůrčí diskuse III. krajského střediska SČSVU s Emilem Fillaou“. Slo v podstatě o malířský soud: plén několika desítek přítomných mělo rozhodnout, zda Filla smí vystavovat kubistické „pisné“ z posledních měsíců. O tomto „soudu“ psal už dr. C. Berka, majitele rukopisu, který představuje (Student č. 6, 8/68). Rozhodli jsme se publikovat stenografický záznam z této tvůrčí diskuse nejen jako dokument doby, ale především jako dokument určitého navratitelného způsobu myšlení. Nejde o oficiální verdikt nějakého mocí pečetěného orgánu, několika mocí vládnoucích jedinců. Je to dramatický text, záznam o stavu myšlení a jednání, jež předchází a připravuje (svým slohem, argumentací a postupy, způsobem pojímání faktik) ony verdikty. Po této tvůrčí diskusi už následoval zákaz. Filla vystavovat nesměl.

Na verdiktech není nic zajímavého. Zajímavá a pro poznání důležitá je obecná situace, jež je připraví (máže mit i podobu diskusi), deformatovaná až přesvědčeně nebo nepřesvědčeně přijatým axiomem.

Z toho důvodu nejsou důležitá jména, jež tu vystupují, nejde o to, že zde je souzen Filla, že ho někdo soudí a někdo hájí. Pokud lidé v jednoatkovce, iž budete číst, nevystoupili z nesušenlivosti, nenávisti a závisti – a to nechť posoudí ti, jež je znali a znají – pak my teď soudíme jejich myšlení, před jehož následkem a modifikacemi nejsme chráněni ani dnes, třebaže jména se pozmění.

T. P.

/ STENOGRAFICKÝ ZÁZNAM TVŮRČÍ DISKUSE ČLENŮ III. KRAJSKÉHO STŘEDISKA SČSVU S EMILEM FILLOU DNE 21. VI. 1951 /

PŘEDSEDA WIESNER zahájil schůzku ve 20.30 hod. Uvodem pravidlo:

Vážení soudruzi a soudružky.

Sešli jsme se dnes, abychom v diskusi si pohovořili o poslední tvorbě našeho člena prof. Emila Filla, kterého co nejsrdečněji výtahem. (Potlesk.) Tím, že přes své zdravotní potíže přišel mezi nás, dokumentuje, že dobré chápá dobu, ve které věřejnou kritikou a diskusi si výtvarníci chtějí otevřeně ujasnit dnešní jejich problém a správnost cesty a metod socialistického realismu. Dosud jsme viděli na všech významných výstavách od Emila Filla kresby krajin, které právem jsou pokládány za jeho první krok k realismu dnešním chápáný.

Nyní nám předkládá Emila Filla poslední svou tvorbu a máme si v diskusi ujasnit, do jaké míry jest to přispěvek k nalezení spoletěvanského výtvarného výrazu naší nové socialistické doby. Máme za to, že bude ve prospektech věci samé, aby se diskuse vedla se soudružskou otevřenosťí a srdečností. Formulujete své připomínky jasné, tak, aby z dnešní diskuse každý z nás odcházel poslán vědom, že toto forma soudružského pohovoru nad našimi díly je správná a že snadněji vyřeší společné problémy dnešního výtvarného umění, a to tím, že si je výtvarníci budou řešit sami. (Daleko podotýká, že bývá zvykem při podobných událostech, že autor nejdříve o svých dílech sám něco poví a podá vysvětlení.)

FILLA: Jaké vysvětlení? Každý vidí, že jsou to národní písničky slovácké a slovenské. Není to myšleno jako ilustrace, nýbrž jakýkoli ekvivalent toho, co je běžná a zpěv. Tanulo mi na mysl, že když se píše zpívá, jsou to určité naše tradice, krásy lidového umění. Ze když si někdo tu píseň zapívá, musí mít zároveň představu té písni. Jsou to většinou balady. Jsou jedním z našich velkých pokladů, právě jako husitské věci, z nichž stále budejme žít. Je to prostě naše bohatství. Už jsem se o to pokusil dříve, ale tento rok jsem si řekl, že to udělám jinou formou a výsledek je to, co zde vidíte.

RICHARD WIESNER, malíř: Děkuji ti za výsledek. Děkuji Slavíčkovi za výsledek a prosím o další připomínky.

VOJTECH TITTELBACH (malíř): Rád bych se zeptal soudruha Filla, proč volí tento metodu parafrazení významných písniček. Podle mého soudu myslím, že to, co si postavil, dosáhl, asi ve dvou až třech věcech. Nemám však to přesvědčením, že to dosáhl úplně. Vizuálně se mu došlo výrazně, jež nejsou tak docela baladicke.

DR. VINCENT KRAMÁR (kritik a teoretik): Měli jsme nejprve dobre věci znát. Obrazky měly být dříve prohlédny.

WIESNER: Přerušuji schůzku na čtvrt hodiny, abyste si obrazy ještě dobré prohlédli.

EMILA FILLY

že je to poezie, a že ji vede určité dramatické napětí.

AXMAN: Po umělecké stránce: Proč má ten Šuhaj krátkou ruku?

FILLA: To je vyjádřená zkrotnatka.

AXMAN: Kdyby sem přišli lidé ze Slovácka, Slovenska, Moravy, Čech, nekrou, že Šuhaj vypadá jako Podlužák. Mohl bys jím to vyvážit?

PROCHÁZKA: Mám dojem, že soudruh Axman má pravdu. Taková písnička je umělecké dílo, kde se nesnáší cizorodé prvky. Je to něco tak silného, že výtvarník musí udržet nějakou jednotu v tom obsahu a ty prvky nemůžechat. Jiná otázka je ta, že většina figur je špatně anatomickým postavena (nepřirozená forma těla). Než mluvit o vizuálně dobravé stavbě ve formalistickém názoru uměleckém. Je třeba nalézt jasné řešení, aby nevznikaly zmatečné dojmy o umění vůbec. Tvrdím, že kresby jsou špatně postaveny, forma není citelná. Nefiká nám dobré, že je to zkratka ruky. Obličeji, postava se sekryou, ruce nejsou nikde hlásit o připomínce.

WIESNER: Vyzýval jsem vás k upřímné debatě. Prosím, abyste tedy pokračovali.

ZDENĚK HOLUB (malíř): já se dívám na ty obrazy druhý den a možná řeknu, že celkový dojem z nich je překně pro malíře, poněvadž si mnoho věci domyslí. (Pro nevolnost nedokončil.)

DR. VINCENC KRAMÁR (kritik a teoretik): Měli jsme nejprve dobre věci znát. Obrazky měly být dříve prohlédny.

WIESNER: Přerušuji schůzku na čtvrt hodiny, abyste si obrazy ještě dobré prohlédli.

WIESNER: Pokračujeme v diskusi. Hlásit se soudruh Fišárek.

ALOIS FISAREK (malíř): Máme dojem, že výtvarník se věnuje výtvarnému umění, a to zvláště v řezbářství. Říkáme mu řezbářem. (Potlesk.)

SLAVÍČEK: Odpusťte, soudruhu Filla, ty obrazy jsou řezbářem. Spíš bych řekl, že je to určitě dřevěný. (Potlesk.)

FILLA: Ale vždyť ta žena má jarní touhu.

SLAVÍČEK: U Aleše jako v kresbě to byly ilustrace. Vy jste nechť dělat ilustrace, nýbrž ten ekvivalent té hudební a poetické věci.

WIESNER: Děkuji Slavíčkovi za výsledek a prosím o další připomínky.

VOJTECH TITTELBACH (malíř): Rád bych se zeptal soudruha Filla, proč volí tento metodu parafrazení významných písniček. Podle mého soudu myslím, že to, co si postavil, dosáhl, asi ve dvou až třech věcech. Nemám však to přesvědčením, že to dosáhl úplně. Vizuálně se mu došlo výrazně, jež nejsou tak docela baladicke.

JIRI PROCHÁZKA (malíř): Jsem zde pravky z čínského umění, což je každém ihned jasné.

FILLA: Je to slovenská krajina, kterou jsem dřívno studoval a kterou dobře znám.

MILOS AXMAN (sochař): Jsem sice sochař, ale chci podotknout toto: Soudruhu Filla říká, že slovenskou krajинu i kroje zná. Jak je tedy možné, že v té písničce je Šohaj ze Slovenska? Textově má písnička charakter severovýchodního Slovenska. (Jde o písničku „Tri dny ma naháňajú“).

FILLA: Tyto písničky se objevují v několika variacích. Člověk musí hledat, kde vznikly ony písničky, kde se obměňují atd. Ta písnička zpívá právě tak na Moravě, jako na Slovensku. Ten Šuhaj z Moravy se mohl dostat na Slovensko.

AXMAN: S technického hlediska: Když se ten Šuhaj dal na záboj, tak se dal do slovenské party. Když ta písnička žila na Slovensku, tak se tam dostala hudebou.

FILLA: Mohu si volit toho Šuhaje ze Slovenska jako ze Slovenska.

AXMAN: Ta písnička je převážně výtvarná. Ten obraz neodpovídá charakteru té písničky, ba ani barevnosti ne.

DR. HALASOVÁ: Chci dodat: Máme dojem, že zde nejde o topografický popis, ale o umělecké dílo. Filla dělá umělecké dílo, inspirován písničkou.

AXMAN: To je písnička, která vznikla v určitém kraji. U Aleše někdo nebude pochybovat, že písničky jsou z Čech. Soudruhu Filla si stanovil úkol, aby vizuálně podal obsah té písničky. Nemůže proto dávat do písničky, která je ze Slovenska, moravské Slovensko.

DR. HALASOVÁ: Když se na to dívám jako na umělecké dílo, tak mi to vůbec nevadí. Vidím jen,

a myslím, že by další připomínky tohoto druhu neškodily.

PROCHÁZKA: Navrhoval bych, jestli by soudruzi z výboru jako členové jury k tomu něco neřekli.

WIESNER: Je to spr

ZÁPASY A BOJE

AXMAN: Nesmí se zapomínat, v jaké společnosti tehdy Aleš i Mánes žili. Odsoudili je městci.

DR. HALASOVÁ: Filla ještě ne-odsoudil.

JOSEF UBERLAY (malíř): O té nové tradici: Jde o to, že je to skutečně něco, co Filla přinesl. Jsou to věci, které jsou inspirovány čínským uměním. Jsou přec věci, jež jsou našemu lidu daleko blížší.

DR. HALASOVÁ: Nyní probíhá Mezinárodní festival hudby. Z Číny sem přijeli umělci, kteří zde hráli a my jsme si s nimi velmi dobře rozuměli. Hudba byla už skoro naše. Čína je dnes lidová a větším, že doje ke smíšení kultur. To nebude znamenat popření naši národní kultury.

UBERLAY: Myslím, že soudruh Filla nemusí přistupovat k tomu způsobu, že se nechá inspirovat čínským uměním, nýbrž něčim, co bylo z něho.

DR. HALASOVÁ: Nevin, jestli bý v těch dilech našli Číňané nějakou přibuznost.

AXMAN: Soudružka zde pronese kospolitické názory. Proč nám může být čínská lidová hudba blízká, to je práv ta lidovost. Zůstává stále národní hudba česká, moravská, čínská atd. Podstatná je ona lidovost, která je úzce spjata s národostí.

PROCHÁZKA: Z formalistického údobi umění bylo vyhledáváno něco charakteristického pro národ. Zejd jde o totéž. Umění může být velké, když vyrástá skutečně ze země a z lidu.

FILLA: Není pochyby o tom, že já to cítím národně. Jestli je zde něco nového, tak to bylo úmyslně. Chci, aby tato forma byla národně cítěna. Studuj národní lidové umění a vyrovnáváním se s tím oním způsobem, že říkám, toto je národní tradice. Musíme na základě těch prvků udělat z toho symfonii. Je to trochu cizí, já to chápou, je to odcitzení toho, jak se dříve dělaly obrazy. Nedovedu jiným způsobem vyjádřit slovenskou hru než tímto.

WIESNER: Slyšel jste poznámky soudruha Filly. Kdo se hlásí dle o slovo?

POLÁK: Nevin, když soudruh Filla říká, že chtěl vizuálně vyjádřit text, jestli neupadl do rázu ilustračního. Jde-li o obsah specificky národní, myslím, že by tam měla být forma dvakrát mezinárodní. Právě, když jde o lidové umění, utlumíme-li tam barvy, utlumíme národní formu.

FILLA: Aby nevznikl omyl. Já nedělám folklór. Všechny námitky, pokud jde o barvy, musíme by se v tom nevidět. Nás lid cítí ty písni mnohem prostěji a životněji, než jako exotický sen.

WIESNER: Kdo má dali připomínky?

ALENA NOVOTNÁ-GOTTFREUDOVÁ (malířka, grafička): Myslím, že bychom si neměli povídávat o tom, co bude říkat lid, až to uvidí, nýbrž jestli je možné to vystavit, či nikoliv. Jde o to, jsou li vůbec ony věci realistické. Jsou to, myslím, umělecká díla.

LUDĚK KARA (historik a teoretik): Myslím, že bylo správné, abychom diskutovali především o vystavených pracích, aby nám v závěru vyplnily, jestli výstava má být nebo ne, a ujasnit si nás vzťah k této obrazům. Zdalek tato koncepte odpovídá správné koncepcii našeho rozvoje socialistického realismu. V čem jsou ony mezinárodní prvky? Jsem přesvědčen o tom, že každý z nás má svůj názor, své umělecké přesvědčení, za něž každý z nás bojuje. To znamená, že každý má projevit své stanovisko.

STANISLAVA ČERVENKOVÁ (malířka): Navrhovač bych, jestli by nebylo možné konfrontovat věci, jež jsou vystaveny v Jízdárně a věci soudruha Filly. Jaké mezinárodní prvky mají ty věci tam a jaké jsou v dílech Emila Filly.

KÁRA: Jistá věc je ta, že bojujeme za umění socialistického obsahu a národní formu. Bojujeme za velkou národní koncepcí realistického umění. Jízdárna nám nemá být vzorem, nýbrž je to nejlepší, co bylo u nás vytvořeno, a je ukazatelem dnešní cesty. Kosmopolitismus je v rozporu se vsemi našimi klasiky XIX. století. Navazujeme na naše národní realistické tradice.

VLASTIMIL VECERA (sochař): Jsou zde zpracovány národní písni, ale nikomu nezůstane utajeno, že ty písni jsou vztahy z určité citové oblasti. Nenachází tu zpracovanou žádnou písni, která by mluvila nějakým

jiným způsobem. Je zde určitá úzká osobní problematika.

FILLA: Pokud vám, jsou určité písni, které se malovat nedají, nemají logiku děje a jiné zas se nedají malovat proto, že místo jednoho je tam více dějů. Zaměnil jsem to tak, že jsem chtěl udělat písni zbojnické a milostné. Také se tak jmenuje ta sbírka. A to je, myslím, dost široké. Nemohu zato, že nemám repertoár 120 písni. Je to všecko děláno od vánoc do dneška a myslím, že toho dost. Je to úmyslný výběr, ale není osobní.

KÁRA: Soudruh Večeřa má pravdu, že se nad tím musíme zamyslit. Zarázelom mě to, že se tady převážně — ba zcela — objevují písni, kde není patrný lidový heroismus, kde nejdé o lidové bohatýrství, ale o sentiment, úzkost, skleslost (člověk pojat karikaturně, schopnost zvítězit není zjevná). Je nutno dobrat se správné koncepce v ilustrování lidových písni. Soudruh Filla podotýká, že obtížnost ilustrování lidové písni je v tom, že písni má řadu fází děje, že je těžké vyjádřit celou písni v jednom obrazovém celku. Dá se to však řešit tak, jak nám to ukazuje Aleš, který vyjádřil jednou figurou to, co by se dalo vyjádřit ve větším obrazovém díle v monofigurální kompozici více figurami. Je možné vyjádřit obsah heroltické písni třeba tváří. (Předkládá Alšovu kresbu.)

JIRI SMID (teoretik): Myslím, že otázka námětu je důležitá, ale není tak rozhodující. Sio o to, vytvořit obrazy ze života našeho lidu, a o to, ujasnit si otázku, jestli vycházíme z našich klasík a tradic. Není možné říci, já dělám něco nového a ono to k tomu doroste. Nové tradice musí vznikat v pracovním procesu lidí, života národa. Tato dila se neobrazuje ani ke klasice, ani nevychází ze našeho národního života lidu.

ZDENĚK SKLENÁR (malíř): Máme zde dva obrazy, jež jsou si velmi podobné. Myslím, že Filla obohatil Aleše o děj a obsah obrázku.

AXMAN: Chtěl bych říci, že je to trochu silně, že Filla obohatil Aleše. Co je na té krajině Fillově národního? Co nám ukazuje, že je to právě slovenský zájem? Co ty říbeníčky? Charakter slovenských staveb to vůbec nemá.

SKLENÁR: Když Aleš začínal, inspiroval se na M. Schmidtovi.

SMID: Je nesporné, že Aleš a Mánes se někde učili, vezměte si však jejich pracovní metody. Mánes nebo Aleš dělali 10–100 kreseb, krajin, lidí. Teprve pak po důkladném opozorování života vlastního lidu tvorili. Nevin, jestli jeden obraz zde byl dělen na základě studia.

FILLA: Aleš žádné studie nedělá. Mánes dělal jednu kresbu, víc ne. Nakonec Mánes i Aleš dělají Čechy a dávají jim do ruky věci a nástroje z 3. tisíciletí př. Kristem. Já předkládám jen ty věci, které chci vystavovat, nikoliv kresby.

SMID: Myslím, že na základě studijního materiálu a skic u klasík vzniklo dílo, které působí nespravedlivě pozitivně. Mám dojem, že zde to studium krajiny, obrazů atd. není vidět a působí to tak, že je to vyspekulovalo. Nezachází se zde s reálným věcmi.

FILLA: Jak to může říci, že studie nedělám?

PROCHÁZKA: Nejde pouze o kroje, ale i o anatomii těla. Například ta figura má zmrzačený rukáv.

UBERLAY: Co má dělat holubice Picassa, která letí s hlavou, sedící na zemi. Ta vlastně fakticky neletí.

FILLA: Navrhoji, aby toto shromáždění ohlasovalo, že Picasso dosáhl omylem cenu míru.

WIESNER: Picasso holubice vytvořila v jiných politických podmínkách. Jeho projev pro světový mír, který vyjádřil svoji letící holubici, nemá nic společného s dnešní diskusi. Máme zde rozhovor o poslední tvorbě E. Filly.

JOSEF NEMEC (malíř a restaurátor): O Picassovou holubici dělal ji podle mrtvého holuba.

CERVENKOVÁ: Ráda bych se zeptala, budeme-li zde slyšet, jak se věci dospějí k socialistickému realismu.

WIESNER: Picassova holubice vyrostla v jiných politických podmínkách. Jeho projev pro světový mír, který vyjádřil svoji letící holubici, nemá nic společného s dnešní diskusi. Máme zde rozhovor o poslední tvorbě E. Filly.

STANISLAVA ČERVENKOVÁ (malířka): Navrhovač bych, jestli by nebylo možné konfrontovat věci, jež jsou vystaveny v Jízdárně a věci soudruha Filly. Jaké mezinárodní prvky mají ty věci tam a jaké jsou v dílech Emila Filly.

KÁRA: Jistá věc je ta, že bojujeme za umění socialistického obsahu a národní formu. Bojujeme za velkou národní koncepcí realistického umění. Jízdárna nám nemá být vzorem, nýbrž je to nejlepší, co bylo u nás vytvořeno, a je ukazatelem dnešní cesty. Kosmopolitismus je v rozporu se vsemi našimi klasiky XIX. století. Navazujeme na naše národní realistické tradice.

VLASTIMIL VECERA (sochař): Jsou zde zpracovány národní písni, ale nikomu nezůstane utajeno, že ty písni jsou vztahy z určité citové oblasti. Nenachází tu zpracovanou žádnou písni, která by mluvila nějakým

Dnes už však banální pravda o světově jediném mzdovém rovnostářství v tomto státě dostane v blízké době možnou novou „rozmer“: Studentské hnutí, nově formované na základech skutečných zájmů a potřeb přechodné skupiny studujících a nesoucích v sobě i některé zájmy a potřeby duševně pracujících vědců, se nejspíš zmocní přezdílého systému mzdové nivelačace, aby s ním vystoupilo proti těm

kterí jej zplodili, ale i těm, kteří jej nezploďli, leč kteří jej dnes z různých příčin nemohou ze zde na den odstranit.

I když bylo v poslední době usneseno množství odborně fundovaných i publicistických stručných důkazů toho, jak hluboce bylo kritérium školského vzdělání v hmotném odměňování nebráno v úvahu, stojí zato znova několik tragikomických údajů čtenáři předložit.

PLATY VYSOKOSKOLSKY VZDĚLANÝCH PRACOVNIKŮ

kominika ve věku	71,4 let
kováře	74,9 let
kopáče	75,3 let
řidiče nákl. automobilu	84,2 let
tavíče orelí	88,3 let

V roce 1965, tedy v roce, z něhož je naše tabulka, bylo na pražskou právnickou fakultu přijato 1288 posluchačů. Podle čs. úmrtnostních tabulek z téhož roku by za předpokladu že budou pracovat až do smrti — dostihlo z tohoto počtu v čistém příjmu

samostatný výzkumný pracovník	samostatný výzkumný pracovník	prádla, který by odešel v 60 letech do důchodu (nejnižší průměrná mzda nekvalifikovaného pracovníka, jež byla publikována)	ve věku
55 let	56,5 let	55 let	55 let
66,7 let	70,1 let	66,7 let	66,7 let
71,7 let	77,4 let	71,7 let	71,7 let
78 let	84 let	78 let	78 let

Podle průměrných mezd za říjen, publikovaných Ústřední komisi lidové kontroly a statistiky pod ČJ. 38 268/66, dostihlo by v čistém příjmu

vědecký asistent	vědecký pracovník výzkumu	inženýr asistent	inženýr I. stupně	samostatný pracovník ve strojírenství
méně o Kčs	méně o Kčs	méně o Kčs	méně o Kčs	méně o Kčs
vybírač ve výrobě cihel (13 let)	253 360	215 860	261 460	221 280
pravidelní na tramvaji (15 let)	204 480	186 980	212 580	172 380
kopáč ve stavebnictví (13 let)	203 910	186 410	212 010	171 810
osetrovatelek prasat (15 let)	218 360	178 900	224 460	184 260
obchúzkář v dopravě				

norsk student union

NÁRODNÍ SVAZ NORSKÝCH STUDENTŮ — NORSK STUDENT UNION — NSU je svaz velice mladý. Všichni norští studenti jsou členy fakultních nebo místních skupin, sdružených v NSU, jediné uznávané organizaci. Je to autonomní svaz, zcela nezávislý na vládě v otázkách týkajících se organizace a studentské politiky. Spolupracuje s ministerstvem, politickými stranami a dalšími veřejnými institucemi jako svobodný a rovnocenný partner.

Jeho orgány jsou: Národní kongres, výkonný výbor, sekretariát rady a specializované výbory.

Národní kongres

je nejvyšší autorita. Tvoří jej dva zástupci Svazu norských studentů v zahraničí (ANSA), dva zástupci studentské rady z Bergenu, dva zástupci studentského parlamentu z Oslo, dva zástupci spojených výborů z Trondheimu, dva zástupci studentského výboru z Ås, 40 zástupců různých studentských skupin a výkonného výboru. Všichni delegáti jsou voleni svými kolegy, každý z nich — s výjimkou člena výkonného výboru — má právo hlasovat.

Národní kongres se volí na období dvou let, v nichž se nejméně dvakrát sejde. Polovina zástupců je volena každoročně.

Národní kongres	ústředí	sekretariát	rady a komise
ANSA	Bergen	Oslo	Trondheim

Výkonný výbor

je rozhodující orgán NSU, volený národním kongresem, jemuž také odpovídá. Tvoří jej předseda, místopředseda a šest členů výboru. Volí se na jeden rok.

Sekretariát

V jeho čele stojí generální ředitel, odpovědný přímo výkonnému výboru. Jmenuje jej kongres.

Rady a výbory

V nutných případech volí národní kongres stálé rady. Zabývají se konzultativní orgány, které pomáhají výkonnému výboru a kongresu v řešení konkrétních otázek.

[Na 9. kongresu NSU v lednu r. 1960 se studenti dohodli na změnách ve struktuře organizací, které nyní výkonný výbor zpracovává. Pravděpodobně budou rozpuštěny výbory a namísto nich se rozšíří sekretariát. Členové výkonného výboru tak uspoří čas, který potřebují pro svou hlavní činnost — pro studium.)

Specializované výbory

se věnují studiu problémů v různých specializacích. Jsou to také konzultativní orgány, které pomáhají výkonnému výboru a kongresu v řešení konkrétních otázek.

[Na 9. kongresu NSU v lednu r. 1960 se studenti dohodli na změnách ve struktuře organizací, které nyní výkonný výbor zpracovává. Pravděpodobně budou rozpuštěny výbory a namísto nich se rozšíří sekretariát. Členové výkonného výboru tak uspoří čas, který potřebují pro svou hlavní činnost — pro studium.)

Financování

Rozpočet Národního svazu norských studentů je založen na příspěvcích místních svazů a ANSA, na vlastních podporách a různých dotacích. Veškeré finanční pro sítě spravuje kongres. Částky se vydělají státními orgány.

Cílnost svazu je možné rozdělit zhruba do čtyř hlavních úseků:

a) Fakultní činnost

zahrnuje systém výuky, přijímání na vysoké školy, strukturu vysokoškolských ústavů, přijímání profesorů a výzkumníků atd. NSU zahájila aktivně již při vypracovávání projektů pro výstavbu nových universitních městeček v Trondheimu a Tromsø. Na základě zkušeností a případně mnoha studentů z již existujících universit dosáhla, že budou vybudovány skutečně moderní a zcela vyhovující komplexy. NSU měla vliv i na sjednocování kritérií pro přijímání na vysoké školy.

b) Financování studia

NSU je organizace, která je oprávněna schopna svým členům konkrétně pomoc — zvláště v otázkách ubytování, pojistění a ve zlepšování celkových podmínek.

c) Mezinárodní spolupráce

NSU je členská organizace ISC — Mezinárodní studentské konference. Na základě odhadu, že v minulém roce způsobil velký rozruch nejen ve studentském světě — afera CIA/USNSA — mnoho organizací z ISC vystoupilo. NSU se po dvouhodinovém diskusi na svém posledním 9. kongresu rozhodl většinou hlasu zůstat dále plným členem Mezinárodní studentské konference.

■ USA — Americký universitám letos hrozí, že na nich budou studovat převážně jen tělesně postizení studenti a dívky. Nezmínil se totiž dosavadní odvodové předpisy budou všechny zdraví studenti v armádě. Výdaři na válku ve Vietnamu přiměly také Kongres i jednotlivé ústavy a instituce aby snížily počty stipendií a současně omezily sociální výpomoc studentům. Vý-

sledkem bude, jak prohlašují děkaní a rektori mnoha amerických universit — podstatný pokles počtu zapsaných studentů.

■ Argentina — Argentinský rávnik Ricardo Rojo, důvěrný přítel zastřeleného Che Guevarry, uzavřel smlouvu s nakladatelstvím Dial Press na uapsání Guevarrovu životopisu. Kniha vyjde na jaře tohoto roku.

ZAČÁTEK (KONEC)!

Před časem jsme v našem časopise otiskli besedu se studentskými funkcionáři z období Unora 1946 a po něm. Diskutující se vyjadřovali k tzv. prověrkám na vysokých školách po Unoru v roce 1949. Jejich názor s dvacetiletým odstupem nebyl jednotný, ale přesto převážná většina se za prověrky nestyděla a ještě dnes je považuje za potřebné.

Očekával jsem, že beseda vyprovokuje reakci těch druhých. Lidí stejně starých, jako byli ti, s nimiž jsme se sešli na besedu o Unoru. Lidí, kteří na rozdíl od těch druhých ve svých čtyřiceti až pětačtyřiceti letech ještě nezačali, ještě nezačali pracovat tak, jak by chtěli a jak by měli. Protože jim to nebylo umožněno. Protože společnost je prohlásila za své nepřátele.

Dnes dáváme slová dvěma z nich. Těm, kteří se přihlásili první, a kteří víceméně reagují na tu část únorové besedy o prověrkách.

Pro redakci tím samozřejmě zájem o rehabilitaci „vyakněných“ studentů nekončí. Na řadě fakult už vznikly zásluhou těch, jimž osud jejich někdejších kolegů nelhostejný, rehabilitační komise. O jejich práci budeme čtenáře informovat. Filosofická fakulta například nedávno uspořádala setkání nynějších studentů s těmi, kteří tehdy na této fakultě prověrkami neprošli. V nejbližší době uveřejníme z této diskuse reportáz.

P. FELDSTEIN

BYL V JÁCHYMOVĚ

PŘEMYSL JANÝR, *

od roku 1945 student Vysoké školy politických a sociálních věd. Od roku 1945 funkcionář SČM, předseda krajské Komise mládeže sociální demokracie a člen ústřední komise mládeže.

V únoru 1948 jako sociální demokrat, člen krajského akčního výboru Národní fronty v Č. Budějovicích a kandidát Národní fronty pro volby do Národního shromáždění. Po sloučení sociální demokracie a KSC člen KV KSC v Č. Budějovicích.

V roce 1949 před závěrečnou státní zkouškou na VŠPS začleněn, odsouzen pro velezradu a špináž na 10 let. Vězněn: Jáchymov, Horní Slavkov, Leopoldov, Příbram. Propuštěn koncem roku 1955. Od té doby pomocný dělník v Pražském stavebním podniku, od roku 1959 v Kovošrotu.

První žádost o rehabilitaci v r. 1960 zamítnuta. Druhá žádost podána v lednu 1963, vyřízena v srpnu 1965. Od r. 1966 externí posluchač novinářské fakulty, kde nyní dělá státní zkoušku.

Od roku 1967 zaměstnán v televizi jako úředník.

Když jsem přišel do redakce Studenta, řekl jsem, že beseda někdejších komunistických funkcionářů o tom, jak to bylo za jejich mladých let, je vlastně jen pohled z jedné strany a ted, když tedy mám označit svůj pohled za pohled z druhé strany, kladu si otázku: muži se skutečně označit jako druhá strana? Od května 1945 jsem jako člen vedení sociálně demokratické mládeže stál komunistům blízko, jako levicový sociální demokrat dokonce velmi blízko, v únoru jsme stáli na jedné straně a sloučením sociální demokracie s KSC jsme se ocitli i formálně v jedné radě. Ale pak přišla doba, o niž dnes mnozí tolk hovoří, a já se ocitl — tak přece — na druhé straně. Na druhé straně se ostnatými dráty, které oddělovaly svobodu od nesvobody. Relativně, protože ti, co byli na jedné straně formálně zaváděni svobody, požívali svobody myšlení a slova. Ta většina, která zůstala na druhé straně ostnatých drátrů, si musela svou právní svobodu vykoupit vzdáním se práva na svobodu vyjadřovat své myšlenky. A protože tedy v celém tomto prostoru byla svoboda lidí omezena tak či tak, bylo nutno ještě postavit jedny ostnaté

dráty kolem dokola. Ty univerzální, všechny zahrnující.

Roky ve vazbě, roky po propuštění se znamením na čele po pomazání svátošství rehabilitace, uprostřed všech zpovědí, kterými v poslední době kdežto žádá rozhřešení, si klají otázku, kde byly počátky tohoto scénského otázku, jež dnes zní v podtextu všeho. Zní i vězničkách někdejší koleg Pelešáka, Lukeše a ostatních. Jejich vzpomínky jsou rozdílné — jak by by — podle druhu osobních zkušeností, které je dotvářely. Stejně jsou tam, kde hovoří o počátku: o nadšení, s jakým se vrhali do politické práce, o obětavosti, o aktivitě, s jakou byli ochotni hodiny připravovat stanovisko své frakce před jakoukoli sebemenší schůzí o jakkoliv bezvýznamné otázce.

Přiznám se, že jsem je svým způsobem obdivoval, ale naprostě nedovedl pochopit. Pro nás, nekomunisty, byla stranická příslušnost výrazem základní názorové shody, která se v dříčích otázkách více či méně obnovovala, ale nikdy nenabyla absolutní převahu nad osobností jednotlivce. Myslím, že to bylo vlastní většinou tehdejších studentů (a je i dnešním) a že to byl hlavní důvod, proč se přes všechno to mravenčí úsilí komunistů nepodařilo získat studentskou většinu nejen do svých řad, ale ani jednoznačně na svou stranu.

J. Pelikán říká, že většina studentů tehdy nebyla pokroková a dál, ve vztahu k současnosti, že přece nemí mohné, aby všichni studenti byli pro socialismus. Nechceme-li pod pojmem všichni zahrnout i bělé vrány, tak myslím, že nemá pravdu. Jsem přesvědčen, že všichni studenti jsou pro pokrok, podivejme se do historie a rozhlédněme se po světě, kde stojí. Ovšem ne všichni studenti vyznávají absolutizaci předložené varianty. Dnes jde tenkrát. Nejlépe to snad vyjadřují slova jedinoho mého kolegy, s kterým jsem se znal z koleje, a s nímž jsme se jako velezradci sešli v Jáchymově: „Naše tragédie je, že jsme zařízeni a když přišli Američané, destanem se sem zas.“ Kudy ve dny demarkační linie pokrokovosti a nepokrokovosti, prosocialismu a protosocialismu? Tam, kde jí autoritativně vytýčím tím, že deklaruji sebe jako koncentrátem moudrosti a pravdy, a co mimo jest, pochází od dábila kapitalismu a budí vymýcenou ohněm i mečem?

Myslím, že nikdo víc než mládež nemá bytostnou nechut k takové jednoznačnosti. U studentů se nutně zlepší situace, co si osvojují svou prací nutnost neustálé konfrontace názorů, zkoumání podstaty jevů, přehodnocování hodnot. To byla jedna z hlavních příčin, proč tenkrát nedovedli získat komunistickou většinu studenstva do svých řad, a proč zcela zákonitě stojí dnešní studenti na jednom z předních míst obecného procesu.

SNIMEK JANA REICHA

imagint

VÚBEC NE PRO KOČKU

(Odpověď z knihy Jiřího Suchého Pro kočku, Praha, ČS 1968)

Otázka:

Jak spojit Západ s Čechami, americké hippies s tuzemskými dušemi, libeňnost pacifismu s chrochtavými rozkošemi, krásno s přízemím?

Odpověď:

Sádro na chleba
Do vlasů kvítí
Víc už netřeba
Může se jít
Tam kam půjdeme
Mít se budeme
Jednu zase baječně
Jako prase
V žitě má se

Otázka:

Když se tak vyřešila otázka produšené hmotné zainteresovanosti, tak už zbyvá Jenom pomoc velmi aktuální pro ty, kdož se právě dnes cítí opuštění a vyvrženi z lodi... což nevelli křesťanská láska poskytnout útěchu i osamoceným? I politikům? A neměli by si zapívat?

Odpověď:

Když je oheň v úřadě
Rešení je na snadě
Slečna Mici
Každý ví že jedinou
Požáru je příčinou
Slečna Mici

Otázka:

I postiženy si zapívat, neboť což neví, že za vším je žena, již třeba hledat, že žena zvraci zřízení a generály mění ve skejty a že rozkládá i úřady...?

Odpověď:

Když je oheň v úřadě
Rešení je na snadě
Slečna Mici
Každý ví že jedinou
Požáru je příčinou
Slečna Mici

Otázka:

Přý jste narazil na středostavovský zpátečnické řešení československého „mostu“ mezi Západem a Východem?

Odpověď:

Vodka v těle zahřeje
Ale pak jde dál
D prádlo však jistě je
Ze vás hřeje stále
Rešení je prosté
Pijte méně vodky
Zato více noste
Bavlněné spodky

G. Laub Míká: „My jsme si tenkrát nic nemysleli, my jsme to věděli... My jsme uvažovali globálně, až celosvětově...“ K. Lukeš: „Byla to doba, kdy všechny poctivými komunisty jako by komovala touha udělat něco velice prospěšného pro ty druhé, pro celou zemí, pro svět.“ Mesiášský komplex, kterým byly tehdejší komunistické funkcionáři inspirovány, vedl však nejen k podřízení a obětování čehokoli ve jménu onoho velkého, jež se má zrodit, ale zvětšoval hodnotu této vize každou přinesenou obětí, aby současně umenšoval význam oněch hodnot, které stály v cestě, a ulehčoval svědomí počítat je na obětní oltář.

Všechny tyto znaky se velmi výrazně projevily už v únoru 1948. Byla to opojná doba. Zdálo se, že zbývá rozslápnout už jen poslední zbytky reakce, překážející oném dvěma třem krokům, které zbyaly k uchopení zářícího idolu. Těmi zbyly byly i ti, kteří se do té doby na fakultách projevili jako odpůrci. Říká-li dnes J. Pelikán, že všichni studenti přeče nemusí být pro socialismus, myslím, že za takovou hříšnou myšlenku by se v roce 1948 blíž v prsa a nikdy by ji nevyslovil. Studijními prověrkami, jejichž legalita měl vůbec není jasna, prošli tenkrát úspěšně komunističtí studenti bez prospěchu, ale s funkcí, a neprošli třeba architekti, kteří neuměli zadovědat, jaký je rozdíl mezi marxismem a trockismem (nebo cokoli jiného, nakonec se vždycky nějak chyták našel). Za ještě méně slavnou kapitolu te doby považují prověrky vysokoškolských profesorů. Nikdy si nevysvětlí, jaká to může být pětka sebevědomí, aby mohla u vysokoškolských studentů (to je nutno podtrhnout) potlačit autokritiku natolik, že se cítí povolání kádrovat universitní profesory. Snad se na tom všem projevalo něco ne nepodobného masové náboženské extáti, při které pocit kolektivní vize paralyzuje vlivění skutečnosti jednotlivců. A to je myslím, velmi charakteristické pro celé další období.

Vylečení přicházelo postupně, u někoho dříve, u někoho později. Je dobré, že všechno, ale nemohu si odpuštít otázku, která je u vyznavačů fučíkovské tradice zvlášť aktuální: jaké z toho kdo vydolil závěry? Ne teď, kdy se to nosí, ale tehdy, když dospěl k novému poznání? Je omluvou, že nebylo v silách jednotlivců stav změnit. Je možné odvádět se na stranickou kázeň? (Ják je vědět, neprosívalo to straně, ale dál škodilo.) Bylo správnou taktikou mládeži a čekat, až se sejde plenum UV a rozhodne? (Kdo mládi, souhlasí — a co kdyby se plenum bylo rozhodlo proti?)

Je nutné položit otázku, jak si kdo odváděl své mládeži v době, kdy už bylo jasné, co

byl případ Slánský, co se dělo při vyšetřování a v trestnických táborech, a věznici. (Fada z nás o tom během celé doby informovala nejrůznější osoby i instituce), že případ Slánský není jediný. A že to nebyly věci, které by nebyly známé, chci uvést pro konkrétnost aspoň na jednom případě.

V létě 1966 byl zrušen rozsudek nad skupinou bývalých sociálně demokratických funkcionářů, kteří byli odsouzeni po opatrnu označeno, velmi zajímavých okolnostech návratu z útěku za hranice někdejšího předsedy strany a poúnorového místopředsedy vlády B. Laušmana. O zrušení rozsudku refeoval italský komunistický tisk, takže se touto cestou o něm informace k nám dostaly, i když nás tisk o tom mlčel, přestože jedním z obžalovaných byla velmi známá osoba dr. Fr. Tržického, s jehož jménem je spojeno odsouzení K. H. Franke a protektorátní vlády (a který dnes ve svých 70 letech jezdí po Praze s tramvají). Od léta 1966 je jistě dostačně dlouhá doba k tomu, aby případ byl uzavřen. O tom, se tedy vědělo a nejen mládež, ale už bezmála dva roky případ není dle faktu uzavřen. Důvody?

Tyto otázky nemají být kladeny pro senzací, ani pro rekrimaci, ale proto, aby si 15 mil. obyvatel, kterým tento stát patří, z mládeži těch, o nichž by se dalo lítět právě v hledisku jejich novinářské profese nebo poslanecké funkce, předpokládat, že nebudou mládež, aby z jejich eventuálního mládeži nás, 15 milionů, nevyvozovalo falešný závěr, že vše je v pořádku. Je to nesporně důležité, poněvadž záruku pro to, aby se historie v jiné podobě neopakovala, nelze vidět v tom, že to poslední UV potvrdil, jak to říká J. Stano. Zárukou musí být každý jednotlivec, denně uplatňující a obnovující demokratická práva svoje i svých spoluobčanů.

O demokracii se v poslední době hodně mluví a diskutuje v novinách, v rozhlasu a v televizi, bohužel zatím příliš povrchně, jak jinak ani není možné, když si uvědomíme, že demokracie jako politický princip byla u nás v minulosti silně zvulgarizována. Otázka svobody informací a projevů jsou jejími základními předpokladem, její opravdová funkce je však podmíněna řadou dalších prvků, které musí vytvářet záruky, aby mládež jedněm nebo mládežem obecným. I v tomto směru bude nesporně nutné zhodnotit celý poválečný vývoj, vymýt dobré a zavrhnout to špatné, co i z podtextu této besedy bylo citit.

Stinnou stránkou minulosti někdejších komunistických studentů už tehdy začínajících utilitářské podmínení citu pro pravdu a spravedlnost, kterým se komunismus v celé své ideologii a praxi vyznačuje. Projevovalo se to zejména v téce

případech, kdy jejich ostří nezměřovalo vně, ale dovnitř hnutí. Příliš akcent na kolektivní moudrost vedl často k ztrátě důvěry ve vlastní rozum a v nedostatek odvahy své poznání důsledně obhajovat. S překvapením dnes zjištujeme, že pro novou koncepci jsou vlastní všechni. Přináší proti starému stavu příklady. Odmyslím-li si ty, kteří tak dnes překotně mluví jen proto, aby jim neuježděl autobus na cestě k novým osobním perspektivám, je nutné se zamyslet nad skutečností, jak málo z nich bylo slyšet předtím. Ze neprojevili dostatek odvahy a statečnosti a odhodlání k riziku, bez kterých se žádné opravdu pokrokové hnutí neobejde.

Zaplatí pámbu, že dnešní studenti jsou jiní.

Přemysl Janýr

JAROSLAV KOHOUT

1. Od října 1946 do října 1948 předseda fakultní sekce vysokoškoláků Čs. soc. dem. na FF Karlovy univerzity v Praze.

2. Od října 1947 do února 1948 předseda Ústřední sekce vysokoškoláků Čs. soc. dem.

3. Počátkem března 1948 potrestán důlkou (neom úz, zde ji vyvěsil na tabuli AV FF či SPF — Spolek posluchačů filosofie).

4. V prosinci 1948 ukončen studia 2. státní zkouška a od 13. 12. 1. r. ustanoven Zemskou školní radou zatímní st. profesorem na gymnáziu v Praze 2, Ječná ul.

5. K 1. 3. 1949 propuštěn ze školské služby na zárok AV FF KU v Praze.

6. 17. 3. 1950 zatčen orgány STB pro styk se studenty, kteří odešli nebo hodlali odejít do zahraničí.

7. 8. 8. 1951 odsouzen po 17měsíční vazbě k 12 letům odnětí svobody pro velezradu.

8. 12. 5. 1960 amnestován.

9. Po návratu z vězení rok ve stavu nemocných (tbc plic), pak několik let osoba se zmenšenou pracovní schopností. Překlady, smlouvy o dílo, krátkodobé pracovní úvazky, zeměna pro FÚ CSAV a pro časopis Výtvarné umění.

10. Od 1. 4. 1966 knihovníkem SU ČSAV.

11. 9. 8. 66 zrušení rozsudku na základě námitek, podaných poprvé v červnu 1956 (!).

12. 27. 12. 1967 vydal kr. prokurátor v Praze usnesení, jímž zastavil proti mně t. r. řízení s odvoláním, že jsem se nedopustil trestného činu (právní rehabilitace).

Patřím k těm, o nichž Klement Lukeš v besedě o studentském únoru v č. 8. letošního Studenta biblicky řekl, že byly hnání různými cestami i necestami pryč z Únorové země, především se stali kancléři „sběrných táborů“ pro odpůrce únorového výzvěství

(ty „tábor“ by bylo možno označit i realističtěji). Chápu to, a se mnou jistě nejeden poštěný, jako projev mužné upřímnosti, po němž lze napříhnut ruku ke smíru. Otevřeně uznat vlastní vinu, byl všechnou ze sebeušlechtilejšího úmyslu, znamená vytvořit podmínky pro nápravu všeho, co se — podle známé formulace — ještě napravit dá: patří by sem předešlým revokace diskriminačních aktů všech stupňů, at už se tykaly studentů nebo jejich učitelů. Tak by „po přejít vichřic hřív“ mohla být obnovena důvěra a spolupráce v rovnosti.

Ne tak kolega Pelikán: Podle něho „ten proces ozdravění na fakultě byl v podstatě (podtrženo mnou, J. K.) správný a vhodný...“ Ponechme stranou sefistickou stránku výroku: Vyjdou-li totiž z teze, že řík o ozdravění, nemohu samozřejmě z toho vydovit nic jiného, než že to bylo správné, jenže to je tautologie, a ne je usuzování. Avšak co bylo podstatou vysokoškolských prověrek?

Lukeš: „S odstupem času hodnotím prověrky jako akt nedemokratického úsilí. Prověrkové metody byly neobvyčejně svévolné.“ Tedy: Podle Pelikána by nedemokratičnost byla správná? Či bylo jejich podstatou nekritické nadšení, slepá víra v mechanismus dějin či v instrukce osvědčených představitelů starší generace? Je snad tedy správné toto? Kollega Pelikán však možná myslí, že podstatou bylo vylučování a disciplinární stíhání těch, kteří se zúčastnili demonstrace lojalitě k presidentu Benešovi, do jehož rukou složila Gottwaldova únorová vláda slab, a jenž byl za několik měsíců natolik pohřben se státními potřemi pod záštitou prezidenta Gottwaldova a vlády Antonína Zápotockého?

Z poznámek Jiřího Pelikána k této demonstraci, ani z prohlášení Vysokoškolského svazu [viz Rudé právo z 5. 3. 1948] přetíženého v Reportéru 1948, č. 6, s. 10, vyplývá, že jsou střídavě zaměňovány dva studentické průvody k Hradu: jeden z 23. února večer, druhý z 25. února po poledni. V prvním případě vskutku příslušníci SNB nezasahovali a studenti na Hrad došli; vyslali do prezidentské kanceláře několikačlennou deputaci, kterou prezident Beneš přijal. V případě druhého průvodu k zásahu SNB došlo (sr. cit. článek v Reportéru), avšak zde je zase vyloučeno, aby byl inscenován „sekretariát některých stran“. Jak stojí v citátu z RP v Reportéru, neboť 25. února 1948 byly už všechny sekretariáty nekomunistických stran v Praze v rukou akčních výborů. Demonstrace nemohla být také namířena proti nové vládě, neboť veřejnost se o jejím ustavení dovíděla až několik hodin nato z Gottwaldova projevu na Václavském náměstí. Organizátory této demonstrace — pokud nějaké měla — byly některí teh-

dejší svobodně zvolení funkcionáři celopražského Svazu vysokoškolského studentstva, v němž ovšem, jak Pelikán správně říká, komunisté představovali menšinu.

Nuže, v tom také nebyla podstatou? Možná že podstatně bylo odstranit z fakult „reækční“ profesory, kteří ohrozovali cestu k socialismu zejména tím, že jako tehdejší rektor Karlovy univerzity prof. Engliš se dali plně k dispozici nové vládě? Ale jak to, že rektorovo prohlášení bylo v poúnorových dnech se zadostiučiněním přijato novými revolutionáři vůdcí studentských svazů, mezi nimiž hrály významnou roli Jiří Pelikán?

Podstatou každé samosprávy je oddanost společným úkolům a vzájemná lojalita při dodržování „pravidel hry“. Tento „podstaty“ nebylo před únorem 1948 ve studentském politickém životě nadbytek, ale přece jen nezbytné minimum. Je pravda, že toto minimum bylo z různých stran ohrožováno a že průvodním znakem tohoto ohrožení, ale v jistém smyslu jeho podmínkou byla „indiferenciost“ (výraz Pelikána) většiny studentů. Přece se však ono společné našlo, bylo-li třeba řešit praktické organizační, studijní a sociální otázky, přestože pokrovci studenti (výraz Pelikána) nepředstavovali ani většinu vysokoškoláků vůbec, ani většinu vůdců studentských svazů.

Tyto pražské malíčnosti možná Pelikánovi unikaly proto, že již tehdy pracoval převážně v Ústředním svazu čs. studentstva, řešil globální otázky studentské politiky a orientoval se hlavně na mezinárodní styk. Příkaz by ovšem o těchto věcech neměl autoritativně mluvit.

Kolega Jiří Pelikán patřil k sympatickým studentským funkcionářům předúnorové doby. Neměl jsem možnost vidět zblízka jeho činnost po únoru 1948: starostí existenční a brzy nato „táborové“ mi v tom zábrání. Někomu křivdit neměl v povaze. Nicméně svým postavením a postojem ve Vysokoškolském výboru KSČ i v Mezinárodním svazu studentstva opravduňoval a kryl svým jménem mnohé tvrdosti. Proč v tom pokračoval? Vždyť už to nedělal ani ti, kteří nás skutečně prověřovali, ani ani lečko z těch, kdo nám zajišťoval místa v „tábořech“... Není to také ve shodě s tím, jak progresivní a objektivní způsobem řídí dnes Jiří Pelikán Československou televizi. Je třeba v rozporu s tímto postojem nedotáhnout objektivní pohled na naše staré studentské sváry a nedorozumění?

Zde nejede o rekriminace. Jde o budoucnost dnešní studentské generace. Měla by znát pravdu, a ne dostávat kulačky odpovědi, v nichž se pravda nedá uchopit. Když to v některých věcech dělala generace našich otců, působilo to jinak: byly to v našich očích zakladatelé a obnovitelé státu. A my? Jedni nekriticky zančení při obětování slušné hry, druzí planoucí pro slušnost, ale pouhě oběti. Nemí to v podstatě přiměřený výsledek poúnorové, „v podstatě správné“ studentské politiky?

Komet TR 8

Nízkonapěťový motorek, vynikající velkým točivým momentem, je poháněn běžným monočlánkem 1,5 V. Vysoko pružná mřížka má kruhové otvory a hřebenové zářezy, jejichž uspořádání poskytuje optimální stříhací výkon. Nohu se otáčeji rychlosti 5000 otáček za minutu a samy se při holení ostří.

Dřívější cena byla 130,- Kčs, nyní byl zlevněn na pouhých 80,- Kčs.

Kamkoliv zašle:

Středisko obchodních služeb

Praha 7, Pplk. Sochora 25

telefon 38 16 12 a 37 38 95

lo jich nejméně, ale byly to několikrát oni, kdo umožnili, aby vzájemně se schačují komunisté a národní socialisté s M. dovoči usedli ke společnému stolu a věci se hnuly z místa. Stačí připomenout například poslední „vainici“ pražského svazu počátkem roku 1948, následující pro většinářský formalismus pravice a pro komunistickou obstrukci nebylo možno překročit k revizi stanov a volbě nového výboru, a nakonec to bylo za naši (soc. dem.) iniciativu provedeno v duchu, který se nepříčí dnešním tendencím v čs. vysokoškolském hnutí: komunisti kologové upustili od obstrukce a „dali se přehlasovat“ v otázce zrušení kolektivního členství studentických spolků v SČM (předchůdce ČSM), národně socialistické a lidověcti delegáti se museli smířit s tím, že byli přehlasováni v otázce rovnoprávného členství zahraničních — tedy převážně komunistických — studentů v našich spolkách.

Materiály, které dnes zveřejňujeme, vypracoval výbor pro přípravu českomoravské konference vysokoškoláků. Upozorňujeme, že stanovy i strukturu je třeba brát jako návrhy, jež se mají stát podkladem k diskusi na všech fakultách. Přípravný výbor očekává připomínky, doplňky resp. další návrhy. O ně budou předpokládané materiály obnoveny a předloženy k projednání na českomoravské konferenci vysokoškoláků. Adresa: Přípravný výbor SVS, Gorkého nám. 24, Praha 1.

NÁVRH STANOV

A. OBECNÁ USTANOVENÍ.

§ 1. Název organizace: Svat vysokoškoláků studentů - česk-moravský.

§ 2. Sídlo a obvod činnosti: sídlo ustředí Praha, činnost omezena obvodem ČSSR.

§ 3. Charakteristika, smysl a cíl svazu:

a) svaz je nezávislý, samosprávná organizace vysokoškoláků studentů a absolventů,

b) začlenění svazu do vyšší organizační struktury je možné jen na základě jeho svobodného rozhodnutí a na základě respektování jeho právni subjektivity,

c) svaz vidi svůj úkol v důsledním prosazování zájmů členů svazu, tj. studentů a absolventů, jako sociální skupiny,

d) svaz spolupracuje se státními orgány při vyvádění nejlepších podmínek a předpokladů pro práci vysokých škol,

e) svaz při své činnosti vychází z vysokoškoláckého zákona.

§ 4. Orgány svazu jsou: sjezd, vysokoškolácká ředitelství, parlament.

B. ČLENSTVÍ.

§ 5. Členy svazu jsou fakultní jednotky.

§ 6. Členství zaniká:

a) neplacením členského příspěvku po dobu dvou semestrů,

b) oznámením fakultní jednotky písemně výkonnému výboru, že ze svazu vystupuje,

c) vyloučením pro hrubé porušení stanov svazu, o němž rozhoduje parlament.

§ 7. Práva všech členů:

a) začlenit se do společných akcí pořádaných svazem,

b) obrazec se na orgány svazu s návrhy, stížnostmi a dotazy,

c) nahlížet za přítomnosti alespoň dvou členů jednotlivých orgánů do všech svazových záznamů a archivu,

d) zastupovat a být zastupován,

e) nosit svazový odznak,

f) odvolat se k sjezdu, jehož rozhodnutí je konečné.

§ 8. Povinnosti členů:

a) dbát ustanovení stanov (v případě ratifikace),

b) přispívat podle svých možností činnosti svazu,

c) chránit a podporovat význam svazu vysokoškoláků studentů,

d) rádně platit schválené členské příspěvky.

C. SJEZD.

§ 9. Vrcholným orgánem svazu je sjezd členů svazu.

§ 10. Tento sjezd je svoláván jednou za dva roky.

§ 11. Čas, místo, program a důvod svolání sjezdu musí být vyhlášen nejméně 3 měsíce předem. Výjimka z toho ustanovení musí být schválena členy parlamentu, nebo na za-

kladě požadavku jedné třetiny členů svazu.

§ 12. Mimořádný sjezd svolává:

a) parlament,

b) požádání o to jedna třetina členů (v tomto případě je povinnost svolat sjezd do jednoho městce).

§ 13. Pravomoc sjezdu:

a) měnit stanovy (dvoutřetinová většina) a schvalovat je,

b) rozhodnout o začlenění svazu do vyššího organizačního rámce (dvoutřetinová většina),

c) poskytovat v odůvodněných případech zájem členů svazu (všem studentům) právní nebo morální podporu, popřípadě společenskou záruku,

d) je povinen neprodleně zveřejňovat zprávy o průběhu a výsledcích svých schůzí, spolupracovat se svazovými časopisy,

e) na rádných sjezdech podávat svou zprávu o činnosti za uplynulé období,

f) volit předsedu, místopředsedu a vedoucí sekci. Volba je tajná.

§ 14. Sjezd se usnáší nadpoloviční většinou kromě výjimek výše uvedených.

D. PARLAMENT.

§ 15. Parlament je nejvyšším orgánem svazu v době mezi sjezdy.

§ 16. Parlament se skládá z 20 lidí a to:

a) předseda,

b) místopředseda,

c) vedoucí zahraničního, studijního, sociálního, kulturního sekretariátu a správního úseku,

d) 14 členů. Jejich místo bude později bližně specifikováno.

§ 17. Členové parlamentu jsou určeni tak, že zastupují jednotlivá centra s tím, že mohou být kdykoliv téměř centry odvoláni a nahrazeni jinými členy. Jestliže je parlament vyslověn nadůvěrou sjezdem, tento doporučí vysokoškoláckým centrem, aby provedly změny z toho vyplývající.

§ 18. V parlamentu mohou být i absolventi s tím, že mohou v parlamentu pracovat tři roky po absolvování.

§ 19. Předseda může být zvolen absolvent i student rádného studia s tím, že po dobu vykonávání funkce mu bude upraven studijní program.

§ 20. Jednání parlamentu jsou verejná. Vedoucí úseků svazových časopisů, pozvaní hosté mají právo vznášet návrhy, připomínky a diskutovat o projednávaných problémech, mají však pouze hlas parazit.

§ 21. Odstoupili-li některý z členů parlamentu, je povinností vysokoškoláckého centra jmenovat svého zástupce.

§ 22. Parlament svolává předseda kdykoliv uzná za vhodné nebo na přání nejméně 3 členů parlamentu. Parlament se musí sehnávat nejméně 2x za semestr.

§ 23. Parlament je schopen se usnášet za přítomnosti nejméně dvou třetin členů. Usnášení se děje prostou většinou hlasů přítomných. Parlament hlasuje tajně.

§ 24. Pravomoc parlamentu:

a) parlament jako zastupitelský orgán členstva koordinuje záležitosti svazu, pokud nejsou vyhrazeny sjezdu. Stejně tak rozhoduje o svazovém majetku,

b) svolává sjezdy,

c) vykonává usnesení sjezdu,

d) projednává návrhy a stížnosti, jejichž projednání nepriléží sjezdu,

e) určuje zástupce do jednotlivých vyšších organizačních celků,

f) ukládá úkoly svým členům, sekci a po případě vzniklým týmům,

g) v odůvodněných případech záležitostí svazu záležitostí s dodatečným schválením sjezdu,

h) poskytuje v odůvodněných případech členům svazu (všem studentům) právní nebo morální podporu, popřípadě společenskou záruku,

i) je povinen neprodleně zveřejňovat zprávy o průběhu a výsledcích svých schůzí, spolupracovat se svazovými časopisy,

j) na rádných sjezdech podávat svou zprávu o činnosti za uplynulé období,

k) volit předsedu, místopředsedu a vedoucí sekci. Volba je tajná.

§ 25. Práva a povinnosti členů parlamentu:

a) předseda stojí v čele svazu, předsedá parlamentu. Svolává schůzky parlamentu. Zastupuje a reprezentuje svaz ve vnitřním styku, paklaje parlamentem tímto nepověří jiného člena. Podpisuje (nebo někdo jiný určený sekretářem) všechny písemnosti, vycházející jménem svazu,

b) vedoucí sekci stojí v čele sekci, odpovídají parlamentu za její práci, zvláště za provedení úkolů uložených sekci parlamentem. Jsou povinovati informovat parlament o veškeré činnosti sekce týkající se svazu. Pořádají návrhy jménem sekce. Spolu s předsedou podepisují všechny písemnosti spadající do kompetence jejich sekci,

c) členové parlamentu bez předbezpečného určení odpovídají parlamentu za plnění úkolů parlamentem jim určených. Jsou povinovati informovat parlament o své činnosti týkající se svazu. Spolu s předsedou podepisují všechny písemnosti týkající se jejich úkolů,

d) odstupující člen parlamentu je povinen spolupracovat potřebnou dobu s parlamentem.

§ 26. Sekce je pět:

a) zahraniční,

b) studijní (pro vědeckou práci, pro

c) vzdělávání)

d) kulturní, sportovní, vzdělávání a propagaci,

e) vědecká, vzdělávání a propagaci.

§ 27. Sekce musí mít nejméně dva členy mimo vedoucího, titu členové podléhají schválení parlamentu. Členové sekci odpovídají za svou činnost parlamentu prostřednictvím vedoucího.

§ 28. Sekce spolupracují mezi sebou a společných problémech. Případné sporu sekci nebo mezi sekci a sekci se dodečasným schválením parlamentu.

§ 29. Sekce správně hospodářská.

Zpracovává návrhy a připomínky, resp. stížnosti na práci svazu, federace (v budoucnu vzniklé) a státní instituce. Je pojítkem mezi parlamentem a členy svazu a vytváří si proto vhodné prostředky. Zajišťuje průběh svazových shromáždění a akcí. Zajišťuje nutnou agendu svazu. Koordinuje činnost s jiným svazem, resp. běžný styk s orgány federace studentů.

§ 30. Sekce pro vědeckou práci a studium je povinen se zabývat vším, co se týká studijního nebo vědeckého činnosti studentů, spolupracovat s představiteli oborových sdružení. Má právo si získat experty.

§ 31. Sekce sociální. Prosazuje po

predcházím prozkoumání odůvodněně

sociálního pořádku studentů.

§ 32. Sekce kulturní. Navrhují a zajišťují pořádání kulturních akcí svazu.

§ 33. Sekce zahraniční. Její práce vyplývá z názvu.

§ 34. Další sekce může vytvářet parlament s dodečasným schválením sjezdu.

Pozn.: Jestliže by nevznikly nové sekce, nechává se na parlamentu právo utvářet operativní skupiny, které by se po dobu potřebovaly zabývat určitými problémy.

§ 35. Majetek svazu se skládá:

a) z inventáře,

b) z finančních prostředků,

c) ze záření.

§ 36. Prájmy a výda svazu.

Prájmy: a) rádné z členských příspěvků a pravidelných dotací,

b) mimoprádné z výnosů podniků a akcií pořádaných svazem, jiné svazové činnosti, darů a subvenčí.

Výdaje: a) rádné — jsou obsaženy v rozpočtu pro následující období schválené sjezdem.

b) mimoprádné — dochází k nim během správního období mimo rámec schváleného rozpočtu.

§ 37. Správu inventáře, finančních prostředků, záření vede jednak po kladník svazu, jeden sekce správně hospodářská, přičemž jsou pod kontrolou parlamentu.

§ 38. Vydá mimo schválený rozpočet povoluje:

pokladník nebo jednotliví vedoucí sekci s dodečasným schválením parlamentu.

NAVRH STRUKTURY

1. Prvním a základním článkem vysokoškolácké organizace jsou fakulty jako